

Notitie

Juryrapport

Ontwerpprijsvraag BNA Villa's Boszone Witbrant Oost:

Organisatie

De prijsvraag is georganiseerd door de BNA Kring Midden-Brabant in samenwerking met de gemeente Tilburg.

De jury bestond uit de volgende personen:

Wethouder Els Aarts (voorzitter), wethouder Hans Janssen, de architecten Kamiel Claase, Felix Claus en Dick van Gameren en Louis Houët, stedenbouwkundige van de gemeente. Secretaris was Frans Haenen.

• Inleiding

De jury is aangenaam verrast door het grote aantal van 38 inzendingen voor de prijsvraag van 2005 en de kwaliteit ervan. Zij heeft bijzondere waardering voor het initiatief van de gemeente Tilburg, in samenwerking met de BNA kring Midden Brabant, voor een architectuurprijsvraag met als inzet de mogelijkheid om de ontwerpen daadwerkelijk te realiseren. Een grotere uitdaging en betere kans voor met name jonge architecten uit de regio om zich te profileren zijn nauwelijks denkbaar. Bovendien nodigt het ambitieuze en door de jury hoog gekwalificeerde plan Witbrant Oost uit tot een hoogwaardige 'finishing touch' aan de bosrand.

De jury constateert een gemiddeld hoog niveau van de inzendingen met helaas, maar wellicht ook begrijpelijk, weinig uitschieters. De opdracht lijkt betrekkelijk eenvoudig: ontwerp binnen een redelijk ruim budget een vrijstaande woning op wat door velen wordt gezien als een 'droomkavel' op de overgang tussen een groene woonwijk en de natuur. Om de uitgangspunten en ambities van Witbrant Oost te waarborgen stellen het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitplan echter noodzakelijkerwijs een tamelijk rigide kader. De uitdaging om binnen dit keurslijf voldoende creativiteit te ontplooien heeft de deelnemers voor een lastige opgave gesteld. De jury heeft waardering voor de wijze waarop door de meeste inzenders op deze uitdaging is gereageerd. De positie van de auto, toch een wezenlijk element van suburbaan wonen, is helaas veelal weinig geïntegreerd. Na een eerste indruk van veel gelijksoortigheid en gelijkvormigheid komt bij nadere beschouwing toch een verrassende diversiteit aan het licht.

• De werkwijze van de jury

De taak van de jury om binnen het beperkte tijdsbestek van één middag een selectie te maken uit 38 plannen dwingt tot een snelle en efficiënte beoordeling, zonder de vele inzendingen de aandacht te onthouden die zij verdienen.

Voorafgaand aan de beoordeling is daarom, naast het vanzelfsprekende en ruime algemene criterium 'architectonische kwaliteit' een viertal specifieke criteria geformuleerd, niet naar persoonlijke voorkeur van de jury, maar voortkomend uit de

Notitie

locatie, de aard van de prijsvraag en de eisen van het beeldkwaliteitplan:

- de realiseerbaarheid van het ontwerp
- de relatie met het plandeel Witbrant Oost aan de noordzijde
- soberheid en ingetogenheid
- openheid en doorzicht naar het bos.

Bij het laatste criterium is er vooral op gelet dat het concept de bewoners moet uitnodigen die openheid ook in de toekomst te respecteren.

Bij een eerste selectieronde op volgorde van indiening bleken 28 plannen, hoewel merendeels getuigend van aandacht en gevoel voor de opgave, in mindere mate te voldoen aan één van de specifieke criteria dan de overige inzendingen. De jury wil met nadruk stellen dat uit deze eerste schifting beslist niet geconcludeerd mag worden dat zij de betreffende inzendingen in het algemeen van onvoldoende kwaliteit vindt.

Een tiental plannen is vervolgens aan een meer diepgaande en vergelijkende beoordeling onderworpen. Korte puntige discussies leidden vrijwel steeds snel tot consensus. Het eindoordeel van de jury is dan ook unaniem; er zijn vier winnaars en één reserveplan aangewezen en twee plannen worden eervol vermeld.

• De beoordeling

De eervolle vermeldingen:

De eerste eervolle vermelding.

De ontwerper stelt de bewoner centraal en heeft zich ingeleefd in diens levensstijl. Dit heeft geleid tot een bijzonder innovatief woonconcept waarbij de 'way of life' bijna absurd letterlijk het hart van de woning is. Helaas belemmert de 'ziel' van het huis de doorzichtzone. Hoewel de jury het jammer vindt dat het plan vooral metaforisch is uitgewerkt en de mogelijkheden voor architectonische vernieuwing weinig zijn benut, verdient dit plan een eervolle vermelding.

Het gaat om het plan met motto SOUL 2005 en dat is van Frank Doomen en Bram van de Sanden van "Van Asten Doomen architecten"

De tweede eervolle vermelding:

"Geen tuin maar een landschap", aldus de inzender. Het ontwerp verbeeldt de ultieme consequentie van het stedenbouwkundig concept; openheid en doorzicht die slechts mogelijk zijn in een gemeenschappelijk groengebied. De noodzaak van de strakke repetitie en de dwingende tweedeling van het huis ontgaat de jury. De banale realiteit van kavelgrenzen wordt genegeerd. Een fraaie utopie en daarom een eervolle vermelding waard.

Het gaat om het plan met motto OPEN 1111 en dat is van Rob Wagemakers, landschapsarchitect.

Het reserveplan:

Het plan getuigt van esthetisch vermogen. De gewenste soberheid en ingetogenheid worden volledig waargemaakt. De indeling van de woning is zowel geraffineerd als logisch. De jury heeft twijfels bij het van het landschap ontkoppeld wonen. Alvorens dit plan voor realisering in aanmerking komt behoeven de relatie van de

Notitie

woonverdieping met de buitenruimte en de entree tot de woning nog nadere studie.

Het gaat om het plan met motto BALK 1555 en dat is van Kees van Beijsterveldt en Martijn Bos van "Luijten-Smeulders architecten"

De winnaars:

Bij de selectie van de winnende plannen bleken, aanvankelijk schijnbaar toevallig maar later welbewust, vier verschillende invalshoeken bij elk van de plannen voor de jury doorslaggevend te zijn. De ontwerpen munten achtereenvolgens uit door

- conceptuele eenvoud,
- innovatief materiaalgebruik,
- helderheid en
- ruimtelijk raffinement.

Aldus ontstaat een palet van plannen met geheel verschillende identiteiten.

De inzendingen die voor realisering in aanmerking komen zijn, op volgorde van indiening:

Een strak, eenvoudig en sober concept, ondergeschikt aan zijn omgeving en met sterke uitwerkingspotenties. Ondanks de robuuste opzet is het plan flexibel qua programma. De jury heeft het vertrouwen dat bij de architectonische uitwerking de hoge verwachtingen worden waargemaakt die door de referentiebeelden worden gewekt.

Het gaat om het plan met motto TWEE 1005 en dat is van **Victor Retel-Helmrich en Ger Dinnissen van "Ortolinea architecten"**

Veelbelovend innovatief materiaalgebruik ondersteunt een duidelijk leesbaar ontwerp. De brede omhullende band verbeeldt de fraaie simpele opzet. De hoogteligging stuurt de blik naar het landschap. De garage- annex entreepartij heeft nog ongebruikte potenties die bij verdere uitwerking volledig kunnen worden benut. Het intrigerende denkwerk over de positie van de auto verdient daarbij een radicalere conclusie.

Het gaat om het plan met motto AIWD 1993 en dat is van **Paul Goltstein, Ralph van Gendt en Martijn Koch van "BO.2 architecten"**

Een glashelder ontwerp met poëtische kracht. De eenheid van huis, tuin en landschap zijn in één oogopslag overtuigend. De uiterst verfijnde eenvoud van het concept wordt ondersteund door de perfecte situering op de kavel. De uitwerking en detaillering zullen inventiviteit vergen teneinde het opgeroepen beeld van helderheid en verfijning niet te laten vertroebelen.

Het gaat om het plan met motto MVFR 2005 en dat is van **Menno Voss en Frans van Roy van "Luijten-Smeulders architecten"**

Geraffineerde, complexe ruimtelijkheid gecombineerd met een flexibele bruikbaarheid. Een eigentijdse versie van een klassieke villa. Een wandeling door deze woning biedt verrassende binnen- en buitenperspectieven. De sobere omhulling kan naar believen haar mysteries verbergen of prijsgeven. De technische uitwerking van die omhulling zal nog hoofdbrekens kosten.

Notitie

Het gaat om het plan met het motto 0000 0000, maar er zijn twee plannen met dat motto. Bedoeld is inzending nummer 36 en die is van **Peter van Dinter**.

Het vervolg

De ontwerpen zijn op de volgende manier gerangschikt op de vier prijsvraagkavels van west naar oost: Victor Retel-Helmrich en Ger Dinnissen van "Ortolinea architecten" (TWEE1005), Menno Voss en Frans van Roy van "Luijten-Smeulders architecten" (MVFR2005), (Paul Goltstein, Ralph van Gendt en Martijn Koch van "BO.2 architecten" (AIWD1993), Peter van Dinter (0000.0000).

Ruimtelijk is daarbij het volgende van betekenis:

- de twee hogere (tweelaagse) plannen staan aan de buitenzijden van de prijsvraaglocatie;
- de buitenzijden van de gehele prijsvraaglocatie worden zo bovendien gemarkeerd door min of meer gesloten, massieve wanden;
- het beeldritme van west naar oost wordt zo: gesloten, transparant, translucient, open/gesloten.
- naar structurele opbouw is het ritme: massief, kolommen en platen, massief (zij het met lichte materialen), kolommen en platen met aan de andere kant een massieve muur;
- de stedenbouwkundig wenselijke sprongen in de voorgevelrooilijn kunnen worden gevolgd (los van het feit of voldoende ruimte blijft bestaan voor de autohellingen naar de souterrains).

De jury heeft bijzondere belangstelling voor, en hoge verwachtingen van de uiteindelijke resultaten van de prijsvraagformule; de gemeente Tilburg en de BNA hebben bewezen dat deze opzet succesvol kan zijn.

Het boekwerkje dat door de BNA is samengesteld en waarin naast dit juryrapport een compleet overzicht van alle inzendingen is opgenomen, wordt door de jury van harte aanbevolen in de belangstelling van eenieder, met name de potentiële kopers in Witbrant Oost. Zij spreekt de hoop uit dat het overzicht van inzendingen als een soort architectuurcatalogus zowel opdrachtgevers als architecten zal inspireren om naast de vier geselecteerde plannen nog meer 'kersen op de taart' te plaatsen in Witbrant Oost.

Tot zover het juryrapport.